

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė ir teikia šiuos Lietuvos Respublikos įstatymų projektus:

1. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4, 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1);
2. Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 3, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo II¹ skyriumi įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2);
3. Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 3, toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymo projektas Nr. 1 parengtas siekiant savarankiškai dirbantiems asmenims užtikrinti didesnes socialines garantijas, numatant aiškesnę socialinio draudimo įmokų mokėjimo tvarką bei mažinti pajamų atotrūkį tarp savarankiškai dirbančių ir likusių dirbančiųjų bei į nedarbo socialinio draudimo sistemą įtraukti savarankiškai dirbančių asmenų grupes – fizinius asmenis, kurie verčiasi individualia žemės ūkio veikla, šeimos dalyvius ir asmenis, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, išskyrus tuos, kurie nurodyti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje.

Įstatymo projekto Nr. 2 tikslai:

1. Plėsti nedarbo socialinio draudimo sistemos aprėptį įtraukiant papildomas savarankiškai dirbančių asmenų grupes į nedarbo socialinio draudimo sistemą ir trumpinant minimalaus nedarbo socialinio draudimo stažą nuo 12 mėn. per paskutinius 30 mėn. iki 9 mėn. per paskutinius 30 mėnesių.
2. Siekiant, kad padidėtų mažiausias nedarbo socialinio draudimo išmokas gaunančių bedarbių galimybės patenkinti būtiniausius asmeninius vartojimo poreikius ir sumažėtų rizika, kad laikinai darbo neturintys žmonės patirs skurdą ir (ar) socialinę atskirtį, Įstatymo projektu Nr.2 siūloma nustatyti minimalią nedarbo socialinio draudimo išmoką, atitinkančią 5 bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI), kurios dydį Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, dydžius.

Istatymo projekto Nr. 3 parengtas siekiant suderinti Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo nuostatas su Įstatymo projekte Nr. 1 ir Įstatymo projekte Nr. 2 siūlomu teisiniu reguliavimu.

Konkrečios Įstatymų projektuose nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymų projektais teikiamame Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Įstatymų projektais teikiami siūlymai įgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.3.7 priemonę „Parengti ir priimti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymų projektus, siekiant peržiūrėti dirbančių asmenų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, maksimalias sumas, atitinkamai peržiūrint gyventojų pajamų mokesčio dydžius“ ir 3.3.5 priemonę „Parengti ir priimti Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, siekiant pailginti išmokos mokėjimo trukmę, sumažinti draudimo stažo reikalavimus; į nedarbo socialinio draudimo sistemą įtraukti likusias savarankiškai dirbančių asmenų grupes ir nustatyti tinkamo dydžio nedarbo socialinio draudimo įmokų tarifus“.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu Nr. 2 tikslinamos sąvokos įvertintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka. Įstatymų projektuose Nr. 1 ir Nr. 3 naujų ar tikslinamų sąvokų nenustatoma.

Nustačius, kad savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo įmokų „lubos“ sieks 60 vidutinių šalies darbo užmokesčių (toliau – VDU), papildomai būtų surinkta 8 mln. Eur valstybinio socialinio draudimo įmokų per metus. Papildomai dėl savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo įmokų bazių suvienodinimo būtų surinkta 6,5 mln. Eur per metus. Dėl minimalaus stažo nedarbo socialinio draudimo išmokai gauti trumpinimo iki 9 mėn. per paskutinius 30 mėn. papildomas lėšų poreikis metams sudarytų apie 18 mln. Eur. Dėl minimalios nedarbo socialinio draudimo išmokos didinimo iki 5 BSI papildomas lėšų poreikis metams būtų 0,5 mln. Eur. Dėl naujų savarankiškai dirbančių asmenų grupių įtraukimo į nedarbo socialinį draudimą, papildomos socialinio nedarbo socialinio draudimo įmokos į Valstybinio socialinio draudimo fondą per metus sudarytų apie 9,8 mln. Eur. Darant prielaidą, kad nedarbo draudimo išmokas gautų apie 30 proc. naujai į nedarbo draudimą įtraukų savarankiškai dirbančių asmenų, papildomas Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų poreikis jų nedarbo draudimo išmokoms sudarytų apie 5,4 mln. Eur per metus.

Teikiamiems pasiūlymams reikalingas lėšų poreikis bus numatytas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžete.

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai atlikus kontrafaktinį Valstybinio socialinio draudimo įstatymo ir Nedarbo socialinio

draudimo įstatymų projektais siūlomų priemonių poveikio vertinimą, nustatyta, jog siūlomi pakeitimai neblogins šiuo metu esamų socialinių rodiklių ir turės nedidelį teigiamą poveikį skurdo rizikos lygio mažinimui iki 0,2 procentinių punktų visoje populiacijoje bei tarp darbingo amžiaus asmenų ir ypač tarp vaikų (iki 0,4 procentinių punktų), taip pat visų gyventojų skurdo rizikos gylio mažinimui (iki 0,3 procentinių punktų). Bedarbiams skurdo rizikos lygis sumažėtų apie 1,2 procentinio punkto. Dėl siūlomų priemonių nei vienai amžiaus grupei skurdo rizikos lygis ar gylis nepadidėja.

Įstatymo projektas Nr. 1 ir Įstatymo projektas Nr.2 buvo paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir pateikti išvadoms Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) ir Užimtumo tarnybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba). Su Finansų ministerija ir Užimtumo tarnyba Įstatymo projektas Nr. 1 ir Įstatymo projektas Nr. 2 suderinti be pastabų. Įstatymo projektas Nr. 1 ir Įstatymo projektas Nr. 2 bei jų lydimoji medžiaga patikslinti įvertinus Krašto apsaugos ministerijos, Fondo valdybos ir Teisingumo ministerijos pastabas. Su Fondo valdyba patikslintas Įstatymo projektas Nr. 2 papildomai suderintas darbo tvarka.

Įvertinę Teisingumo ministerijos išvados 2 pastabą, manome, kad pildyti galiojančio Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo (toliau – VSDĮ) 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą termino apibrėžtį nėra tikslinga. VSDĮ yra pagrindinis įstatymas, numatantis bendrą valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimo tvarką, o atskirų socialinio draudimo rūšių specifiką, tame tarpe, ir atitinkama socialinio draudimo rūšimi apdraustųjų asmenų apibrėžimus nustato tas socialinio draudimo rūšis reglamentuojantys specialieji įstatymai, atsižvelgiant į tai, manytina, kad šiuo metu VSDĮ nustatyta apdraustojo asmens sąvoka yra pakankama.

Informuojame, kad su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacijos, Lietuvos buhalterijų ir auditorių asociacijos, Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos, Lietuvos ūkininkų sąjungos atstovais buvo organizuoti pasitarimai siekiant suderinti pateiktas pastabas. Susitarta mažųjų bendrijų nariams, kuriems siūloma nustatyti prievolę mokėti socialinio draudimo įmokas nuo 90 proc. apmokestinamųjų pajamų, gautų pagal civilines (paslaugų) sutartis, numatyti išimtį, pagal kurią nuo pajamų, gautų iš nuomos, socialinio draudimo įmokos nebūtų mokamos. Su Žemės ūkio ministerija ir Lietuvos ūkininkų sąjunga aptarta, kad ūkininkų partnerių statusas, šiuo metu nustatytas VSDĮ, nesikeis – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ūkininkus ir jų partnerius registruoja kaip fizinius asmenis, vykdančius individualią žemės ūkio veiklą, o pajamas kiekvienas fizinis asmuo deklaruoja atskirai, todėl socialinio draudimo prasme jie bus laikomi individualia veikla užsiimančiais asmenimis.

Dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Žemės ūkio ministerijos išvadose pateiktų pastabų bei kitų įstaigų ir organizacijų pateiktų pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Įstatymo projektą Nr. 1 parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės vadovas Vaidotas Kalinauskas (tel. 8 686 04337, el. p. vaidotas.kalinauskas@socmin.lt).

Įstatymo projektą Nr. 2 ir Įstatymo projektą Nr. 3 parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės patarėja Indrė Lankelienė (tel. 8 675 31166, el. p. indre.lankeliene@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas dėl Įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui, 1 lapas.
2. Įstatymų projektai ir jų lyginamieji variantai, 20 lapų.
3. Aiškinamasis raštas, 11 lapų.
4. Antikorupcinio vertinimo pažymos, 15 lapų.
5. Derinimo pažyma, 16 lapų.
6. Suinteresuotų institucijų ir asmenų pastabos, 108 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė

Vaidotas Kalinauskas, tel. 8 686 04337, el. p. vaidotas.kalinauskas@socmin.lt
Indrė Lankelienė, tel. 8 675 31166, el. p. indre.lankeliene@socmin.lt.